

ŐSZINTESÉG ÉS HAZUGSÁG

SZKB_106_06

A MODUL SZERZŐJE:
PALÁNKAINÉ SEBŐK ZSUZSANNA

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

6. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek		
			Diák	Pedagógus	
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a „Úgy gondolom” – a téma felvetése					
A	A diákok olyan jellegzetes gesztusokat, viselkedésformákat, megnyilvánulási formákat gyűjtenek, amelyek szerintük megmutatják, hogy valaki őszinte vagy hazudik. Az „ablak” most csomagolópapír legyen, amelyre a gyerekek más-más színű filctollal írnak. Amikor elkészültek, mindenki felolvassa a saját állításait, és amelyekben egyetértés van, azokat az ablak közepébe írják (befejezik a mondatot). A plakátot rögzítse minden csoport egy közös felületre (tábla). Az összecsendéseket és a különbségeket az osztály megbeszéli. A többi csoport véleményét meghallgatva megbeszéljük a gyerekek, hogy kiegészítik-e az eddigi véleményüket vagy megmaradnak annál. 15 perc	Ráismerés képessége Metakommunikatív jelzések értelmezése Kommunikatív készség Figyelem Konszenzusteremtés	Kooperatív tanulás – „ablak” módszer, kerekasztal, majd szóforgó Frontális osztálymunka – megbeszélés csoport-szóforgóval Csoportmunka – megbeszélés	Csoportonként 4 különböző színű filctoll és csomagolópapír	P1 (Az ablakok előkészítése)

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	Az osztály az őszinteségről és a hazugságról beszélget. 15 perc	Kommunikatív készség Gondolkodás Figyelem Ráismerés képessége Empátia	Frontális osztálymunka – beszélgető kör		P2 (Kérdésfelvetések)
I/b „Milyen is Ő?” – Hazugságok					
A	A gyerekek páronként borítékban elhelyezett idézeteket kapnak (1 vagy 2 idézet). Minden pár elolvassa a saját idézeteit, majd a kérdésekkel kapcsolatosan megosztják egymással gondolataikat. (Az idézetek közt van olyan is, amely a múlt utal, így következtetni kell a jelennel való összefüggéseire.) 5 perc Ezután a párok idézetet cserélnek, és ezt is megbeszélik. 5 perc A csoport egyeztetni a véleményeket. Amennyiben megegyezés születik, írják le post-itre, és a szereplők felírt neve alá a táblára ragasszák fel véleményüket. Szószólót választanak, aki elmondja a csoport véleményét a többieknek. 15 perc	Viselkedésmotívumok keresése Ráismerés képessége Ítéletalkotás Vélemény megfogalmazása Érvelés Figyelmes hallgatás A másik véleményének elfogadása	Kooperatív tanulás – „Gondolkozz – beszélj meg párban – oszd meg!” Csoportmunka – megbeszélés Frontális osztálymunka – megbeszélés csoport szóforgóval	D1 (Idézetek) Csoportonként 2–2 boríték, bennük az idézetek a feladatleírással Filctollak páronként és post-it a kiállítás rendezéséhez	Tábla, rajta a szereplők nevei P3 (Kérdések az idézetek elemzéséhez)

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a „Mit gondolhat?” – Jelenetek eljátszása					
A	A csoportok az általuk feldolgozott idézetek közül kiválasztanak kettőt. Az idézetek előzményei és folytatása ismeretében két-két jelenetet alkotnak, amelyekben ki kell hangsúlyozniuk a szereplők belső kétségeit, meggyőződését, gondolatait. A jeleneteket bemutatják az osztálynak. 20 perc	Alkotóképesség Önkifejező képesség Figyelem Együttműködés	Csoportmunka – dráma Frontális osztálymunka – bemutatás	A diákok a környezetük tárgyait felhasználhatják a jelenet megalkotásához	P4 (Feladatleírás)
II/b A hazugság mellett és ellen					
A	A gyerekek csoportonként elolvassák az idézetet, majd egy nagy körbe ülnek. Véletlenszerűen osszuk ketté a körben ülőket! Az egyik csoport feladata, hogy a felolvasott idézet alapján mondják el érveiket Marge néni állítása, szemlélete mellett. A másik csoport tegye meg ugyanezt Harry szemlélete és tette mellett. 15 perc	Empátia Vitakészség Szabálytartás Figyelem	Kooperatív tanulás – kooperatív vita	D2 (Idézet) korongok	P5 (Feladatleírás)
B	A megjelölt idézetet felolvassa a pedagógus, majd beszélgető körben vitassák meg, hogy miért viselkedett Harry Potter a leírtak szerint. 15 perc	Empátia Vitakészség	Frontális osztálymunka – beszélgető kör		P6 (D2 (Idézet) – könyv 32–33.o.)

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
C	Készítsenek a gyerekek csoportban gyanúszkópot a levéltöredék felidézése után az adott eszközökkel. Állítsanak elő egy tárgyat, mely a regényben szereplő gyanúszkóp szerepét tölti be, és a post-itre írják rá, hogy mivel táplálták be a szerkezetet (vagyis mire jelez). Idő: A gyanúszkóp elkészítése és feliratozása. 7 perc A szerkezetek bemutatása csoportonként. 2 perc 15 perc	Együttműködési készség Szabályalkotás Kreativitás	Csoport munka – manuális tevékenység	D3 (Idézet a gyanúszkópról) Csoportonként 6 db szívószál Rajzlap Ragasztó Fonál Gombok Post-it	
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a					
A	Minden gyerek választhat az alábbi mondatokból egyet, majd a választott mondat betűjelét felírja filccel egy írólapra. Ezután a kooperatív csoport összegezze, hogy milyen arányban választottak a tagok a felkínált alternatívákból. A/ Minden feladatban aktívan részt vettem. B/ Nem minden feladatban vettem aktívan részt. C/ Sok feladatban vettem részt aktívan, de volt, ahol kevésbé. D/ Nem érdekelt egy feladat sem. A csoportok beszámolnak választásaikról. 15 perc	Önismeret fejlesztése Önértékelés fejlesztése	Önálló munka Kooperatív tanulás – szóforgó Frontális osztálymunka – csoportbeszámolók		Csomagolópapíron a választható mondatok

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja, fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök, mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	A körben beszélgetés folyik. „Volt-e az életetekben olyan helyzet, amikor jobb volt, ha hallgatok valamiről? Mindig őszinték voltatok?” 15 perc	Önismeret fejlesztése Önértékelés fejlesztése	Frontális osztálymunka – beszélgető kör		

MELLÉKLETEK

P1 – Az ablak előkészítése

Az egyik csomagolópapír közepére befejezetlen mondatot kell írni.

„Őszinte az, aki...”

Másik csomagolópapír közepre egy másik befejezetlen mondatot kell írni.

„Hazudik az, aki...”

Minden gyerek a csomagolópapír egyik széléhez írja saját válaszait – így a csomagolópapír mind a négy oldalánál lesznek egymásnak „háttal” fordított, különböző színű filctollal írt mondatok.

P2 – Kérdések a beszélgető körhöz

Szerintetek mikor hazudnak a gyerekek? Mikor a felnőttek? Miért? Könnyű-e őszintének lenni? Könnyű-e hazudni? Mi az őszinteség célja? Mi az eredménye/hatása? Mi a hazugság eredménye/hatása?

Hányféle hazugság van? Hányféle őszinteség? Mindig rossz a hazugság, mindig jó az őszinteség?

Milyen tettekkel kapcsolódik össze a hazugság? Minden hazugság egyforma? A kérdések bővíthetők vagy a beszélgetéshez alakíthatók.

P3- Kérdések az idézetek elemzéséhez

Milyen hazugság az, amilyennel az idézetben találkozunk? Megbocsátható? Kegyes? Ártalmas? Elfedni szándékozó? Gonosz? Érdeket erősítő? Gyáva? Szükségszerű? Stb. Milyen okból „kell” itt hazudni vagy az igazságot eltitkolni?

P4 – Feladatléírás

A tanár ennél a feladatnál megadhatja a tanulóknak az idézet oldalszámát, és használhatják a könyvet. Kérjük meg őket, hogy ne a könyv szövegét mondják vissza, hanem valóban a lehetséges belső gondolatokra fektessék a hangsúlyt, azokra, amelyek szerintük ki nem mondott gondolatok. Mi miért történik? A jelenet dramaturgiai megoldásához a tanulók kapjanak szabad kezet. Lehet némajáték narrátorral, játszhat két személy egy szereplőt (az egyik játszik és beszél, a másik a gondolatait mondja) stb.

P5 – Feladatléírás

A vélemények megfogalmazására azonos időtartamot kapnak a csoportok. Ezután 5–8 képviselőt választ mindkét fél, ők fognak egymással vitatkozni. A hozzászólások számát szabályozzuk. A vita résztvevői 1–1 (2–2) beszélő korongot kapnak. Aki szól, az lead egy korongot. A hátul maradó csoporttagoknak összességében rendelkezésére áll még 5–5 korong. Ezt felhasználhatják a beavatkozásra a vitába, vagy továbbadhatják kint ülő, vitatkozó csoporttársaiknak. A vita addig tart, ameddig el nem fognak a korongok.

P6 – Idézet, könyv 32–33. old.

– Ha már szóba került az a Potter... – folytatta jó hangosan Marge néni, miközben nyakon ragadta a brandys üveget, és újabb adagot loccsantott a poharába meg a terítőre. – Sose meséltétek nekem még, hogy mi volt a foglalkozása. Vernon bácsi és Petunia néni megdermedtek. Még Dudley is felpillantott a süteményéről, és szüleire nézett. – Nem... nem dolgozott – motyogta Vernon bácsi, és gyors oldalpillantást vetett Harryre. – Munkanélküli volt. – Le merem volna fogadni! – kapott a szón Marge néni. Egy hajtásra kiitta a brandyjét, majd megtörölte az állát a kardigánja ujjával. – Tudtam, hogy csak egy semmirekellő, lusta munkakerülő lehetett, aki... Nem volt az – vágott szavába Harry. – Folytasd csak, fiam. Büszke vagy a szüleidre, mi? Sikerült összehozniuk egy jó kis autóbalesetet, és hidegre tenni magukat – gondolom részegen... – Nem autóbalesetben haltak meg! – vágott vissza Harry. Azon kapta magát, hogy felállt a székéből. – Igenis karambol végzett velük, te hazug kis taknyos! – kiabálta dühtől tajtékozva Marge néni. A néni hirtelen elhallgatott. Egy pillanatra úgy tűnt, mintha a pulykaméregtől akadt volna el a szava, s mintha dühében fújná fel magát – de a puffadás egyre nagyobb mértéket öltött. A néni úgy dagadt, mint egy óriási léggömb. 32–33. o.